

- בגרות ב: תנ"ך
- מספר יחידות הבגרות: 2
- שם הפרק בבחינה: הבריאה וראשית האנושות והחוק
- כותב פתרון הבחינה: יהודית סיון
- מועד הבחינה: 25/1
- שעת הבחינה: 12:00 – 13:30

1. א. 1. קין חושש מכך שמעתה כל חייו הוא יצטרך לנדוד ממקום למקום ללא יכולת לשבת קבע במקום אחד, וכתוצאה מכך יהיה חשוף לאפשרות של נקמת דם. ה' בעצם מפקיר אותו. לא רק שמעתה יצטרך להסתתר מה', אלא שמעתה הוא חושש לחייו בגלל הסכנה של נקמת הדם.
1. א. 2. תגובת ה' מצדיקה את חששותיו משום שה' אומר לו שיגן עליו באמצעות אות אשר יציג אותו כאדם שמוגן על ידי האל ולכן אדם שירצה לפגוע בו יחשוב פעמיים. ה' גם מבטיח לו שהפוגע בו יענש שבעתיים.
- ב. 1. אפשרות אחת לכך שהכתוב אינו מפרט את תוכן השיחה היא השמטה של תוכן השיחה זאת ניתן ללמוד מגרסת תרגום השבעים שם כתוב: " ויאמר קין אל הבל בוא נצא השדה ויהי בהיותם בשדה ...". אפשרות נוספת היא לקרוא את המילה " ויאמר, כ" וימר" מלשון מרירות כתוצאה מהעלבון
- ב. 2. לדעתי גרסת תרגום השבעים אינה תומכת בפרשנות זו משום שכאשר קין אומר להבל לצאת עמו לשדה נראה שהוא תכנן כבר את הרצח אחרת מדוע רוצה לצאת אתו לשדה מקום בו לא יהיו עדים לרצח המתוכנן.
- ג. 1. בפס' 7 ה' מייעץ לקין שכדאי לו לשלוט בכעסו או ביצר הרע שלו. ה' מעניק לו את זכות הבחירה החופשית ומדגיש כי המנחה אינה הדבר החשוב, אלא החטא הרובץ בפתח ורק ממתין לכך שקין יבצע אותו. רק אם קין ישתלט על היצר הרע הוא יוכל להתרחק מהחטא.
- ג. 2. פירוש נוסף קין הביא מנחה מפרי האדמה. שלא כהבל שהביא מבכורות צאנו ומהמשובחים שבהם, קין הביא פרי סתמי לא הקדיש תשומת לב מספקת לטיב המנחה.
2. א. שני דברי כניעה: 1. בפס' 27 אברהם מנמיך את מעמדו לפני ה' ואומר שהוא עפר ואפר אפסי לעומת ה' האל הגדול " הנה נא הואלתי לדבר...ואנכי עפר ואפר". 2. בפס' 30 הוא מבקש מה' לא לכעוס עליו בגלל העזתו להמשיך ולהתמקח עם ה' על הצלת סדום ועמורה. " אל נא יחר לה' ואדברה"
- שני דברי שני דברי מיקוח: 1. אברהם אומר לה' כי לא יתכן שהאל ישמיד גם את הצדיקים יחד עם הרשעים. כל אחד יענש או יקבל שכר על פי מעשיו. 2. " חלילה לך מעשות כדבר הזה להמית צדיק עם רשע". " השופט כל הארץ לא יעשה משפט" ?
2. ב. 1. ה' מודיע לאברהם שהוא מתכוון להשמיד את סדום ואת עמורה בגלל חטאיהם החמורים. ה' מודיע זאת לאברהם בגלל העובדה שאברהם הוכיח את צדיקותו כאדם. בכך מוצג אברהם כנביא שה' משתף אותו ברצונו להשמיד את סדום ועמורה.
- ב. 2. על פי כהן, תפקידו של מנהיג בישראל הוא להתחנן בפני ה' לסלוח לעם החוטא בדיוק כפי שנביא ישראל ובראשם משה התחננו ובקשו מה' לסלוח לעם ולתת לו

- הזדמנות נוספת. ה' לכאורה מזמן את הוויכוח את המשא והמתן עם אברהם אולי כדי לוודא שהוא ראוי לבחירה בו.
- ג.1. שיטת הגמול האישית פס' 25 : חלילה לך מעשות כדבר הזה להמית צדיק עם רשע" כל אדם ייענש או יקבל שכר על פי התנהגותו ומעשיו.
- שיטת הגמול הקיבוצי: פס' 24: " אולי יש חמישים צדיקים בתוך העיר..." אברהם מבקש להציל את העיר כולה גם את הרשעים.
- ג.2. אברהם בעצם מוכן לוותר על העונש לרשעים ובלבד שהצדיקים ינצלו. אברהם מבקש מה' שיעניש על פי מידת הדין רק את הרשעים, אך אם ישנם לפחות עשרה צדיקים הרי שה' מתבקש על ידי אברהם לשפוט על פי מידת הרחמים. זהו משפט צדק בעיני אברהם.
- החוק
- ג.3. א. הגר הוא אדם שגר עם ישראל בארצו ומשום שאין לו אדמה משלו הוא נתון לחסדיהם של האזרחים הקבועים, התושבים הקבועים. צריך להתייחס אליו בצורה שוויונית והוגנת הוא אדם כמו כל אחד מעם ישראל וכאן בא הנימוק ההיסטורי שעם ישראל היה גר זר נכרי בארץ מצרים וסבל מיחס עוין לכן לא תעשה זאת לגר בארץך.
- ג.3. ב. הדרישה לאהוב אדם כפי שאתה אוהב את עצמך אינה דרישה סבירה משום שהאדם מטבעו אינו יכול לאהוב אדם אחר כפי שאוהב את עצמו זהו דבר בלתי אפשרי דרישה זו בעצם סותרת את הטבע האנושי הבסיסי. האדם אוהב יותר מכל את עצמו.
- ג.4. א. התפיסה היא דטרמיניסטית. האדם אינו יכול לשנות דבר מפני שהכל קבוע מראש.
- ג.4. ב. לדעתי תפיסה זו היא פסימית משום שהיא אינה מותירה לאדם פתח של תקווה או יכולת לפעול ולהיטיב עם האנושות באיזו שהיא דרך. אם הכל קבוע מראש אז האדם הוא בורג קטן שחי ופועל בכוח האנרציה ללא שום תכלית בחייו.